

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över "Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret", SOU 2025:86

Inledning

Nedan redovisas Länsstyrelsen Skånes (nedan Länsstyrelsen) yttrande över betänkandet Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret", SOU 2025:86.

Avsnitt 13.4.4 Länsstyrelsen ställer sig bakom förtydligande om rätt till ledighet vid tjänstgöring i totalförsvaret

Länsstyrelsen ser positivt på att reglerna vad avser rätt till ledighet för personal som tjänstgör i totalförsvaret, inklusive frivillig tjänstgöring i det civila försvaret, tydliggörs och ställer sig bakom förslaget på förtydligande i lagen (1994:2076) om skydd för anställning vid viss tjänstgöring inom totalförsvaret m.m.

Avsnitt 15.6.1 Länsstyrelsen erinrar om behovet av förtydligande avseende allmän tjänsteplikt med stöd av avtal om frivillig tjänstgöring

Länsstyrelsen noterar att utredningen bedömer det klarlagt att 6 kap 2§ punkt 2 i lagen om totalförsvarsplikt gäller alla slags avtal som tecknas för tjänstgöring under höjd beredskap. Det nyligen redovisade betänkandet *Plikten kallar* (SOU 2025:6) konstaterade att " ... innebörden av 6 kap. 2 § första stycket punkt 2 totalförsvarspliktslagen om frivilligavtal i det civila försvaret [är] inte helt klarlagd.". Länsstyrelsen vill därför i sammanhanget erinra om det förslag på förtydligande som *Plikten kallar* lämnade och länsstyrelsens remissvar med avseende på regioners och kommuners möjlighet att teckna frivilligavtal.

Avsnitt 15.10.1 Länsstyrelsen delar utredarens bedömning om kvardröjande allmän tjänsteplikt för civil personal som lämnat Försvarsmakten

Länsstyrelsen delar utredarens bedömning att en kvardröjande tjänsteplikt för tidigare civila anställda är olämplig. Det är troligt att dessa personer i hög grad söker sig till, och kan göra stor nytta hos, beredskapsmyndigheter. Om dessa personer skulle omfattas av tjänstgöringsskyldighet i Försvarsmakten vid höjd beredskap skulle deras användbarhet minska avsevärt vid civila beredskapsmyndigheter.

Avsnitt 15.10.3 Länsstyrelsen avstyrker att Försvarsmakten ska fälla avgörandet vid konkurrens om civil personal

Utredaren överväger möjligheten att kunna mönstra äldre personer för att knyta till sig civil nyckelkompetens med värnplikt, föreslår utökad civilplikt i det militära försvaret samt föreslår en ny tidvis civil personalkategori. Syftet är att Försvarsmakten lättare ska kunna knyta till sig personal för tjänstgöring under höjd beredskap som annars har sin huvudsakliga sysselsättning hos en civil arbetsgivare. Utredaren föreslår också att det ska vara möjligt att inneha två statliga anställningar i detta syfte. De konkurrensförhållanden som då kan uppstå om dessa personer redan är planerade för tjänstgöring i det civila försvaret ska enligt utredaren lösas genom att Försvarsmakten avgör var tjänstgöring ska ske i höjd beredskap. det gäller både vid planering såväl som om konkurrens upptäcks först vid aktivering av tjänsteplikt.

Samtidigt föreslår *Plikten kallar* att beredskapsregistrering¹ av anställda som tjänstgör i civila myndigheters krigsorganisation hos plikt och prövningsverket ska upphöra, och ersättas av ett system där arbetsgivaren varskos om någon planerar att krigsplacera eller registrera personen för tjänstgöring vid höjd beredskap. Därmed finns risk att upptäckten av ett konkurrensförhållande kan försenas och en anställningsprocess hinner komma betydligt längre.

Länsstyrelsen avstyrker att Försvarsmakten ensamt ska väga av behov mellan det civila och militära försvaret vad avser

---

¹ Begreppet används här med samma innebörd som i *Plikten kallar*

nyckelpersonal. Det förefaller svårt för den ena parten i en konkurrenssituation att objektivt kunna bedöma båda parter behov och skulle innebära en ökad osäkerhetsfaktor i civila myndigheters och andra aktörers planering. Det vore lämpligare att återinföra en modern version av den ordning som rådde tidigare, att sådana fall avgörs tillsammans av civilområdeschefen och chefen för militärregionen där den berörda personen bor.

Länsstyrelsen erinrar också om vad den framförde i sitt yttrande över *Plikten kallar*, att uppgiften att fälla avgörandet vid konkurrens om personal bör författningsregleras.

Avsnitt 18.2.3 och 18.2.4 om konsekvenser för enskildas rättigheter och jämställdheten

Länsstyrelsen välkomnar att betänkandet tydliggör att utökning av plikt och registrering av uppgifter innebär en inskränkning av individens frihet, självbestämmande och integritet. Länsstyrelsen instämmer dock i att totalförsvarsintresset kan motivera sådana inskränkningar, om inte andra lösningar, såsom frivillighet, är tillräckliga.

Länsstyrelsen delar också utredningens analys av effekter på jämställdheten, att de ingrepp i individens rätt som plikten innebär drabbar män oproportionerligt givet könsfördelningen bland värnpliktiga. Därtill innebär också det faktum att en stor majoritet av tjänstgörande i militärt försvar fortsatt är män att könsroller riskerar att reproduceras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Ola Melin med beredskapshandläggare Thomas Eneström som föredragande.